

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben káshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postás szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a ható és
 ünnepi utáni napok kivételével

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszadási
 vagy megőrsévére nem vállal közik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, május 6.

A nemzeti erő védelme.

(K. Ö.) Küszöbén állunk annak az időnek, mikor az O. M. G. E. kezdeményezésére országszerte kivándorlási kongresszusokat fogunk tartani.

A kivándorlási kongresszusok célja a magyar kivándorlás okainak felderítése, a közvélemény felébresztése és egy jó kivándorlási törvény előkészítése, hogy úgy közgazdasági, mint törvényhozási uton a kivándorlás a legkisebb mértékre csökkenthető legyen.

A fődolog egy jó kivándorlási törvény megalkotása. Németország, mely a kontinens államai között a kivándorlók legnagyobb kontingensét szolgáltatva, nemzeti szempontból kezdte a kivándorlási kérdést tárgyalni és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a ki ki akar vándorolni, azt ebben a szándékában nem szabad akadályozni, sőt tervét mindenképen elő kell mozdítani, olyformán, hogy a kivándorlót bizonyos kipróbált kivándorlási területekre irányítjuk és ha rendeltetési helyére érkezett, akkor sem hagyjuk magára, hanem az állam tekintélyével védelmezzük a kiszákmányolás ellen. A kivándorlott az idegenben is érezze hazája gondoskodó kezét.

Nálunk mások a viszonyok, mint Németországban. Németország a kivándorlást levezető csatornának tekinti és gyarmati politikát üz. Mi nekünk arra legyen gondunk, hogy a munkás-kezet

ittthon fogjuk. De a ki kivándorolni akar, azt kényszerrel ittthon tartani nem szabad, hanem utjában el kell kísérni és az idegenben való boldogulásáról gondoskodni.

A kivándorlás kérdését tanulmányozva, rendesen abba a hibába esünk, hogy csak saját viszonyainkat vesszük figyelembe. Keressük a kivándorlás okait, mérlegeljük a kivándorlás társadalmi és közgazdasági hatásait, de nem méltatjuk figyelemre azon államok magatartását, a hová a kivándorlás irányul.

Amerika eleinte a szabad bevándorlás álláspontjára helyezkedett. A munkáskezre szüksége volt és arra számított, hogy a bevándorlók pénzt is hoznak magokkal, mely itt jön majd forgalomba. Mikor a nagymérvű bevándorlás következtében a munkaerőben túlprodukció állott be, korlátozó intézkedéseket léptetett életbe. Először megtiltotta a kínaiak bevándorlását. Aztán visszautasított mindenkit, aki akár szellemi, akár testi fogyatékosságból magát fenn nem tudja tartani. Az 1882. augusztusi törvény 50 cent adót vet ki a kivándorlóra. Az 1893. márcziusi törvény pedig 30 dollár (144 k.) felmutatását követeli a bevándorlótól, ha ezzel nem rendelkezik, visszatoloncoltatja ugyanazzal a hajóstársulattal, mely oda hozta.

Németország már figyelmessé lett ezekre a korlátozó intézkedésekre és ezek szerint intézkedik. És itt nemcsak figyelemmel van saját kivándorlóira, hanem azokra a kivándorlóra is, akik Németországon keresztül igyekeznek az Egyesült-Államokba. Hogy a német hajóstársula-

tokat a kártól megóvja, a Magyarországból jövő kivándorlókat csak akkor bocsátja Németország területére, ha a) azok megfelelő vagyont mutatnak fel, mely egészséges és 10 éves feletti egyéneknek legalább 400 márkát, 10 éven aluli gyermekek után fejenként legalább 100 márkát tesz ki; b) ha felmutatják a német hajóra szóló jegyet és a kikötőig szóló vasuti jegyet vagy pedig c) a kikötőig szóló vasuti jegyet és a hajóvállalati ügynökség igazolványát az utasok jegyzékébe történt belajstromozásáról.

Mindez azért történik, nehogy a kivándorlót a német hajók ingyen visszahozni kénytelenek legyenek. Ez szolgáljon figyelmeztetésül arra, hogy a kivándorlás ügyét komoly figyelemre méltassuk. Ami kevés ez irányban történt, az társadalmi uton történt, az állam még teljesen passzív magatartást tanusít a kivándorlás ügyével szemben, hacsak azt nem vesszük aktiv intézkedésnek, hogy a kivándorlási ügynök garázdalkodásait megrendszabályozni törekszik.

Mindez igen kevés ily fontos kérdésben, mely a nemzeti erőt pótolhatatlanul sorvasztja. Ezt mutatja Németország és Olaszország példája, melyek a kivándorlást a nemzeti politika legaktuálisabb kérdései közé sorozták. A kivándorlási kongresszusok legyenek kiindulási pontjai annak a szociális politikának, mely a hatalmi kérdések mellőzésével a magyar nemzeti politikának veti meg az alapját.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Virágillatos délután.

Írta: Hantke Emil.

A szép Vajda Imrénét különös hangulatok lepték meg. Amire eddig, mióta asszony lett, sohse gondolt, feljult lelki világában lánykora.

Pedig megfogadta, mikor felesége lett ennek a szorgalmas, becsületes embernek, mikor ott hagyta a nyüzsgő, bántó lármával telt város zaját, hogy beköltözzék a falusi jegyzők csendes, békés hajlékába, hogy leány éveit mint elfelejtett multat fogja tekinteni.

És fogadását meg is tartotta. De most ez a szép, napsugaras, virágillatos, madárdalos délután olyan hangulatokat kelt benne, a melyek illenek egy reményekből és ábrándokból élő tanítónő-képezdésnek, de nem egy asszonynak, a ki ide s tova már egy éve, hogy asszony. Maga sem tudja, hogy van vele. Nem bír

és nem is akar a hangulatok hatása alól menekülni. Jól esik visszagondolni arra a kedves multra, melyben minden öröm és vígság, melyben tényleg belépnek a felnőtt lányok ünnepelt sorába és a melyben fellépésük sohsem marad kellemes hatás nélkül. Ez az édes mult az a pár év, melyet mint tanítónő-képezdészek töltöttek el. És mikor már ez a pár év eltelte? — Ezeket idézte elő a szép Vajda Imréné emlékezetében a madárdalos, virágillatos délután, azokat az éveket, mikor meg 6 is képezdésznő volt.

Micsoda reményeket és fellegvárakat is tud az úde, tiszta leánylétnek építeni, hogy ki tudja a jövőt színezn, . . . hogy annál jobban összetörjön és megsemmisüljön. Mert a remények eloszlanak, a fellegvár összedől, a színek összefutnak és mi marad utánok? Üres vásári zaj, lármás önzés és durva józanság. Hogy a gyöngéd és nemes lélek beleszokik-e ebbe a rideg küzdelembe? Az csak a jövő titka! Jó, hogy nem lehet előre látni és tudni!

De ezek a gondolatok csak úgy futólag tűnédeztek fel a szép jegyzőnéél. Neki még eddig boldogság volt az osztályrésze.

Egyetlen, kedvelt lánya volt jómódu szülőknek. Mindent, a mit kívánt megkapott, minden vágya teljesült. Fialat volt még, illetőleg már félhosszu szoknyát viselt, már is közkedveltségnek örvendett az egész városban. A zenéhez és énekhez nagy hajlama volt. A gondos tanítatás egész nagy művésznőt csinált belőle és ő szülei óhajára, gyakran engedett a közóhajnak, hogy nemcsak szük, meghitt körben, hanem nyilvánosság előtt is ragyogtathassa fényes tulajdonságait. A Begécsy Ilonka neve általános közkedveltségnek és szeretetnek örvendett; azt a barna szépséget mindenki szerette. És a barna szépség nem bízta el magát. Kedves, szívélyes volt mindenkire.

Egyszer aztán azt gondolta ki, hogy képezdésznő lesz. Nem mintha talán szüksége lenne rá, hanem, hogy legyen hol eltölteni az idejét. Egész nap hasonkoru lányokkal együtt lenni,

BERKES BERTALAN festék-kereskedése, NAGYVÁRAD.

Főüzlet és padlófényezés-gyár:

Zöldfa-utca 33. szám.

109,

Mindennemű festékek, festészeti kellékek, ecetek, padlófényezés és parkett viasz már több év óta elősmert szolid kiszolgálásom mellett a legolcsóbb napi árakban kaphatók.

Emke padlófényezés, mindenki által elősmert, kitűnő minőségű és tartós padlófényezés. 5% az Emke javára.

Legjobb amerikai padló beeresztő olaj 1 kgr. 90 fillér.

FIOKÜZLET: festék különlegességek raktára:

Fő-utca Bazar-épület Huzella üzlet mellett.

Elutasított petíció.

A kir. Kuria I. választási tanácsában *Paiss* Andor elnök tegnap reggel hirdette ki a Kuria ítéletét a *vizaknai* kerületben megválasztott *Hámory* László ellen beadott petíció dolgában. A Kuria a kérvényt *elutasította*, mert a petícióban egy választó sincs megnevezve, a kinek a képviselő anyagi előnyt ígért volna; az sem nyert igazolást, hogy *Hámory* László az iskolák részére adományokat helyezett volna kilátásba. Az a körülmény pedig, hogy a képviselő a választás napján szivarokat osztogatott választóinak, a szükséges ellátás fogalma alá esik, mert a ki a szivarozást megszokta, annak ez oly szükséglet, mely az evés-ivással egy tekintet alá helyezhető. Valószínűnek bizonyult végül az a vád is, hogy *Hámory* a piacon mutogatta volna a pénztárcáját.

A kiegyezés válsága.

A Bud. Tud. jelenti: Bécsi, prágai lapoknak állítólagos kiegyezési válságról szóló hírei Budapesten általános meglepetést szültek. Osztrák kormány sugalmazta híresztelések. Az osztrák kormány legjobban tudja, hogy a kiegyezés halogatásáról nem lehet szó. Hogy a két miniszterelnök a kijelölt időben nem találkozhatott, annak oka egyrészt *Széll Kálmán* elfoglaltsága, másrészt, hogy *Láng Lajos* kinevezése csak a szerdai hivatalos lapban fog közzéteteni. A magyar kormány, amint a legsürgősebb parlamentáris dolgok el lesznek intézve, azonnal kész a tárgyalások folytatására. Nem lehet vádolni tehát a kormányt a kiegyezési tárgyalások szándékos késleltetésével, még kevésbé van ok válsághírek és fenyegetések hangoztatására.

A dévai mandátum.

Barcsay Kálmán országgyűlési képviselő, a kit a király Hunyad vármegye főispánjává nevezett ki, lemondott mandátumáról. A képviselőház elnöke már legközelebb intézkedik aziránt, hogy a dévai kerület, melyet *Barcsay* képviselt, az új választást kitűzze.

A balassa-gyarmati mandátum.

A kir. Kuria II. választási tanácsában, *Vavrik* Béla elnöke alatt tegnap folytatólag tárgyalták a Balassa Gyarmaton megválasztott *Forgách* Antal gróf ellen beadott petíciót, melyre vonatkozólag a Kuria február 5-ikén elrendelte a vizsgálatot. A vizsgálatot a Kuria csak két érvénytelenségi okra rendelte el. Az első az volt, hogy *Forgách* Antal gróf az egyik választójának megígérte, hogy abban az esetben, ha rá szavaz, duplán megtéríti neki azt a 15 forint pénzbírságot, melyet még szolgabíró korában rótt ki rá. A második pedig az, hogy a gróf az egyik választóját egész éjszakán át iattá azért, hogy reá szavazzon. Szó volt még egy *Stibló* nevű tanítóról is, akinek a gróf 95 forintot adott volna azért, hogy reá szavazzon, továbbá arról, hogy a gróf az egyik község választójának — bár vasuton jöttek be — megtérítette a fuvar költségeket. A második pont alá tartozik az az eset is, hogy *Forgách* gróf a trázsi választókat iattá volna.

Az ügy előadója *Gyárfás* Ferencz kuriai bíró volt, aki részletesen ismertetette a vizsgálat során kihallgatott tanúk vallomásait, melyekből kitűnik, hogy a kérvénynek tulajdonképpen egyik pontja sem nyert beigazolást.

Dr. Ragályi Lajos, a kérvényezőkhöz meghatalmazottja, a bizonyítás kiegészítését indítványozza oly módon, hogy a képviselői hallgassa ki a Kuria több pontra vonatkozólag, melyekre ő a vizsgálat során határozott választ nem adott. A védő a kérelem teljesítését ellenzi. A Kuria a további kiegészítést mellőzte.

A kérvényezőkhöz képviselője ezután kijelentette, hogy a petícióban foglalt állításokat fenntartja s kéri a választás érvénytelenítését. A védelem ellenben a kihallgatott tanúk vallomásai alapján a kérvénynek elutasítását kéri.

Az osztrákság fogalma pánszláv világitásban.

Az osztrák parlament legutóbbi botrányai élénken foglalkoztatják a tót nemzetiségi sajtót is. A Narodnie Noviny érdekes fejtegetésekkel kíséri az osztrák németiségnek azt a sajtóságot hangulatát, melyet a Hoch Hohenzollern kiáltás

olyan jellemzően tüntetett föl. A cikk azt magyarázza, hogy az osztrákság nem nemzetiség, sem haza, sem nedves, sem száraz, sem liberális, sem konzervatív és mégis létezik. Ez az osztrákság valami negatív dolog, a mit horror vacui hoz létre. A nemzeteknek (itt a tótokat érti első sorban ez a pánszláv ujság), a melyek testtel, lélekkel, vérrel, ideáikkal irodalommal bírnak, erősen számolniuk kell az osztrákság eszméjével, a melynek égése alatt megfér Rákóczi és Bethlen-Karaffával. Számolnak is vele. A magyar politikust kidobnak a képviselőházból, ha osztráknak vallaná magát, a magyar zsurnalisztika pedig vadászatot rendez egy-egy sasocskára. De mindez nem gátolja, hogy tovább működjék az osztrákság szelleme! Képes lapokon, bélyegeken, zászlócskákon, a mi mind alkalmas arra, hogy a népet, ezt a nagy gyermeket elvakítsa. Másutt csodálkoznak, hogy állhat fönn olyan keverék, a hol az egyik oldalon azt kiabálják »Hoch Hohenzollern«, a másikon »Mégis hunczut a német«. Oh uraim, ez egész szépen megfér a megfoghatatlan osztrákság fogalmával.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 6.

Gróf *Apponyi* Albert elnök megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Issekutz Győző feloivasta az igazságügyi bizottság ítéletét *Egry* Dezső-mandátumának ügyében.

A bosnyák vasutak.

Ezután *Smialovszky* Valér előadó bevezeti a Szerajevótól a Lim völgyében az Uvac melletti Sandzak határig és Visegrádtól elágazólag a Rzava völgyében a Yardiste melletti szerb határig, továbbá a Samactól Dobojig és Bugojnostól Arzanóig vezetendő vasutonalak építéséről a miniszterelnök törvényjavaslatát, ajánlva annak elfogadását.

Hosszasan ösmerteti a keleti és bosnyák vasutak történetét és utalt arra, hogy Magyarország még nem igyekezett kihasználni ezt a nagy közgazdasági hasznot, mely Bosznia felel kínálkozik. Indokolta azt is, hogy mié-

együtt tanulni, együtt szórakozni . . . úgy tűnt fel előtte, mintha a zárdában eltöltött éveket ismételné el — hosszú szoknyában.

Káprázatos napok is voltak azok? A képezdésznék az egész fiatalság előtt nagy vonzerővel bírtak. És ők mily boldogan sütkéreztek a hódolat melegében. Mennyi kedves évődés, csacska beszéd és jól eltöltött délután emléke fűződik ahhoz a pár évhez.

Most látja csak be, hogy volt abban valami veszedelmes is. Olyanforma, mintha lobogó tüzzel játszaná az ember. Az édes sejtések, titokt vágyak, melyek a leányszíveket oly korán betöltik, lehetetlen, hogy a képezdésznék szívét hagynák éppen üresen.

Volt hódoló közt egy csinos főhadnagy. Kellemes társalgó, jó tánczos . . . és a hogy most beismeri, más semmi. Es ez az ember képes volt az ő boldog leányéveit megkeseríteni. Mennyi erő, büszkeség és önmegtágadás volt hallgatásában, csak hogy el ne árulja magát előtte. És sikerült neki . . . bár szerette volna, ha mindez megfordítva történik. De legalább tanult . . . A sejtelmek és vágyak világába beférkőzött a rideg tudat, a tapasztalás: . . . leányok sorsa a csendes lüres, halgatás . . .

A gyöngé liliomot az első vihar szele megérintette, de meg nem törte. A gyöngéd lélek megedződött és volt belátása, volt ítélő képessége. Átlátta, hogy a hódolás, kedveskedés és mindenféle előzékenység csak hiu külszín, melylyel mindkét fél a pillanatnyi fellobbanásnak

tesz eleget. És ő elég korán ébredt arra a tudatra, hogy képzelt boldogságát a pillanatnyi fellobbanásnak fel ne áldozza. Leikének álmait a rideg számítás keretelte be.

Ekkor kérte meg *Vajda* Imre a kezét. A káprázatban, csillogásban élő barna szépséget, azt a kedves művész lelkét, egy csendes falu békés, megelégedett világában elképzelné senki sem tudta. Nagy volt hát a meglepetés, midőn *Begécsy* Ilonka elfogadta a feléje nyújtott jobbot s kijelentette, hogy hű, odaadó élete párja lesz ennek a törekvő, becsületos fiatal embernek.

Felébredt tehát végleg a rózsás álomból, a melyben gyakran sebeztek meg a tövisek is. Búcsút mondott az ábrándoknak, búcsút a káprázatos csillogásnak . . . Utoljára esküvője napján vette ki részét belőle.

A kíváncsiak egész megtöltötték a templomot mire megérkeztek. Milyen mozgolódás támadt, mikor az orgona hangjai mellett az oltár elé állottak. A jó öreg plebános, mielőtt megkezdéné a szertartást, szép kis beszédet intézett az ifju párhoz. Azután elhangzott az ünnepléses »hottomiglan«. Micsoda földöntuli boldogság töltötte el keblét e fenséges percben, mely fokozódott, mikor fenn a choronon magasztos dallam hangjai hangzottak fel. *Barátnői*, a képezdésznők lepték meg. Nem volt még ennél szívet emelőbb *leánybúcsu* . . .

És most itt éli világát. Egyedül jó férje oldalán. A múlt utáni vágy sohse kísértette, de

ha meg is próbálná, őt már ebből a boldog, megelégedett világból nem tudná eltántorítani. Nem is gondolt még eddig vissza sem a leányévekre és most is, hogy megtette. Lánykori naplója az oka, mely ezen a virágillatos, madárdalos délután véletlen a kezébe került.

Itt az utolsó naplójegyzés. Mit is írt akkor:

— Ápr. 22. . . Ma náiam volt *Jolán*. Ugy örült, ugy bátorított engem is, mintha csak ő lenne az én helyemben. — Te már boldog vagy! — mondá. — Egy hét és asszony leszél. Belépsz egy más világba, mely szebb, sejtlemesebb és így igazán boldogabb mint a miénk. Mert ugy-e belátod most már te is, hogy a mi életünk a legnagyobb színjátás. Bohóskodunk, kedveskedünk és igyekszünk feltűnni. És miért? Hogy néha-néha, csak egy pillanatra is, megnyerjük valaki tetszését. És hogy beleéljük ebbe a fonák, tettetett világba magunkat, mintha ez valóban így kellene hogy legyen, mintha ez valóban így lenne jól. Csak akkor, mikor a láthatár elborul, az ég kékjét komor fekete felhők váltják fel, ekkor látjuk be, hogy mindez hazugság, hogy mi milyen vakok vagyunk. Ilyenkor erősen megfogadjuk, hogy az álmokat, melyeket lelkübe ez a csábos foszforeszkáló fény varázsol oda, kerülni fogjuk . . . és kerüljük is, míg a napsugár újra be nem aranyozza körülöttünk a mindenséget. Akkor aztán álmódjuk megint az ifjuság szép álmait, hogy mire felébredünk, a sejtett szerető karjai öleljenek

akarják keskeny vágányúvá építeni azt. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon).

Fichler Győző. Heróstratesi munka szükséges ahhoz, hogy egy ember otthagya a balneológiai irányzatot, egy ilyen törvényjavaslatot referáljon. Ezt megtette Smialovszky Valér, melyért hála és elismerés illeti pártjáról.

De neki az a meggyőződése, hogy mikor oly nagy hangon beszélnek odaát a magyar sovinizmusról, akkor mindig a mi becsapásunkról van szó mögötte. (Ugy van! a szélsőbalon).

E törvényjavaslat mellett nem a mi, hanem az osztrák érdekek lappanganak. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Madarász József: Mindig becsapnak bennünket!

Fichler. Az a vonal a magyar ipar és kereskedelemre nézve káros lenne és inkább használna az osztrákoknak, mint nekünk. A magyar érdekeket Ausztriában lábbal tiporják.

Szell Kálmán: Nem áll!

Fichler: A magyar kormány nem önkakaratából hozta ide ezt a törvényjavaslatot, hanem rákényszerítették. És ha annak a kormánynak az elnöke nem képes ilyet megakadályozni, ha nincs hatalma hozzá, mondjon le, ne üljön abba a székre. (Derűtség a jobbon, mozgás a szélsőbalon).

Itt tisztán katonai és osztrák érdekekről van szó. De lássuk, mi álláspontja van a kérdésben a kormánynak. (Halljuk! Halljuk!) Semmi olyan nem lehet, amely megállná helyét a mi érdekünkben. Hanem igenis a javaslat elfogadásával újabb nagy csapás mérné hazai iparunkat és kereskedelmét. 1886-ban kész volt már egy kiépítési terv Salonikiig a pénz is meg volt reá.

Szell Kálmán: Nem áll!

Fichler: Tudomásom szerint igen. De milyen a mai tervezet? Négy vonal kötne össze négy kikötő várost Dalmáciába. Az ipar és kereskedelmét, melylyel Bosznia Hercegovina felé gravitálhatnánk, elterelik tőlünk a dalmát tengerre az osztrákoknak. És így állunk hadászati szempontból is. (Mozgás a szélsőbalon.) De nézzük, milyen állapotok vannak ma lent Bosznia és Hercegovinában? Ha a magyar érdekeket ott lehetetlen lett volna istápolni, meg kellett volna hajlanunk a lehetlenség előtt. Ámde úgy fekvésénél, mint helyzeténél fogva Bosznia és Hercegovina is reánk lett volna utalva minden tekintetben s erővel kellett eltéríteni tőlünk. Eszt tette meg Kállay ur! (Ugy van! a szélsőbalon.) Maga az előadó azt mondotta, hogy a javaslat Ausztriának kiváló érdeke, nekünk pedig jövő törek-

át. Törekenyek, ellenállhatatlanok és gyengék vagyunk. . . . Egy asszony az már más.

Milyen is lehet egy asszony?!

Ezt még nem tudom, de hogy milyen legyen, azt sejttem. Legyen hű, odaadó és igaz. Ez magával hozza a többi jó tulajdonságot is.

De milyen legyen egy férfi?!

*

Ez az utolsó sor a naplóban.

Most jut eszébe, hogy azért bagyta befejezetlenül, mert nezt hallott és abban az Imre ismerős lépteire ismert. Azt meg csak nem engedte volna meg akkor, hogy egy még idegen férfi az ő lelkének gondolatait, melyeket ott őrzött naplójában, elolvassa. Eldugta és azóta csak most került elő.

Kedve volna befejezni. De hát miért ne fejezzel! Az álmok elröptültek, a valóság maradt meg csupán. Higgadt, megfontolt és komoly szavakkal vethetné most már papírra a tartós boldogságtól megkomolyult gondolatait. Igen, de aunyi rózsás hangulat, derű és sugaras életet meg jövőt sejtető sorokhoz nem illik ez a megállapodott hang. Hogy oldja meg tehát a kérdést: Milyen legyen egy férfi?

Megvan!

— Ápr. 18. . . . Asszony vagyok. Boldog és megelégedett. Milyen legyen egy férfi? Kérdeztem magamtól egy évvel ezelőtt. . . . Legyen olyan, mint az én Imrém!

véseink érvényesíthetésére szükséges. Tehát nekünk csak kilátásunk lehet reá, ellenben Ausztriának most már hasznára lesz. Az a külügyi politika, mely a javaslat mögött rejlik, majdan nemcsak az ellenzék, de a kormánypártot is szemben fogja találni.

Zboray Miklós: Hú reménység.

Fichler: Mikor az ország oly nyomorúságos viszonyok közt van, mint a miénk, akkor csinálunk külpolitikát s Albánia okkupálásán török fejüket. Hát egészséges állapotok ezek? (Felkiáltások a szélsőbalról: Bizony nem!)

Példát hoz fel arra nézve, hogyan kezeli a kormány a közös activákat. Első sorban nem tesznek említést róla a költségvetésben. A közös activa 34 millióra rugott és ebből 14 milliót használtak fel Bosznia okkupálására annélkül, hogy az országgyűlés beleegyezését megkérdezték volna. (Mozgás a szélsőbalon.) Azt sem nézték, van-e s mi a fedezet reá.

De mi történik a közös activákkal, mikor a vasutakról van szó? A kassa—oderbergi vasut költségeit négytizedrészben mi viseljük. Ausztria pedig egy ötödrészben. A részvényekből azonban csak a kvóta arányában részesítenek minket. (Zaj a szélsőbalon.) Figyelmezteti a kormányt újra, hogy Boszniában sem a magyar ipar, sem a magyar munka otthonra nem talál, hogy ott osztrák vállalatokat segíyeznek még a benszültek rovására is, akiket legfejebb galamblovészettel és löversenyvel kárpótolnak. A bosnyák vasutak megnyitása halálharangja lesz Fiumének is.

A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Ot perc szünet.

Fiume érdekében.

Szünet után

Gróf **Batthyány** Tivadar szólalt fel, reflektálva Fichler ama szavaira, melyben Fiumét érintette a bosnyák vasutakat illetőleg. O meggyőződése szerint bírálja a dolgokat. Szerinte, úgy tartja, hogy e vasutak Fiumére nézve veszélyesek lesznek. (Helyeslés a szélsőbalon).

Molnár Akos: Ez az őszinte beszéd!

Gróf **Batthyány:** Dehát mit tegyünk?

Madarász József: Vissza kell vouni a javaslatot.

Bartha Odön: Meg kell változtatni a terveket.

Gróf **Batthyány:** Fejleszteni kell a fiumei hajózási vonalakat és ki kellene építeni a Vukovár-samaczi csatornát és a Szávát, Kulpát hajózhatóvá kell tenni.

Ha ezek meg lesznek, akkor nem kell félnünk semmitől. Daczára annak, hogy javaslat Fiumét kissé veszélyezteti, megmeri szavazni egyrészt a méltányosság szempontjából az osztrákok iránt. (Zaj a szélsőbalon. Ellentmondások: Hogy lehet ilyet mondani.) Teljesítsék a fentieket Fiume érdekében s akkor nem lesz mitől félnünk. A javaslatot megszavazza. (Helyeslés jobbról.)

Major Ferenc: Rámutat a törvényjavaslat hibáira és élesen támadja. A magyar érdekek e vasutvonal által csak szenvednek és így a törvényjavaslatot nem szavazza meg.

Batthyány Tivadar és **Major** szólaltak még fel.

Holnap és holnapután ülés nem lesz.

UJDONSÁGOK.

TARJEGYZTARÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 9. Városi közgyűlés.

Május 11. A biharmegyei Casinó évi közgyűlése d. u. 4 órákor.

Május 27. Katholikus majális.

Május 25. Szigligeti-társaság közgyűlése a városházán d. e. 10 órákor.

* **Személyi hírek.** **Beöthy László** főispán Budapestre utazott, de ma már visszaérkezik Nagyváradra. — **Rimler Károly** polgármester és **Ragány János v. főszaámvevő** a nagyváradi gyermekkórház ügyében Budapesten tartandó értekezletre a fővárosba utaztak.

* **Keresztjári napok.** A kellemetlen idő miatt úgy hétfőn, mint tegnap, nem lehetett a körmenettel az utcára menni, hanem az első nap a premontrei rend templomában, kedden pedig a székesegyházban tartatott meg az istentisztelet. Ma, szerdán, ha kedvező lesz az idő, reggel a 8 órai mise után a Szent László-templomból indul a körmenet a kapuczinus zárda templomába, a hol ünnepélyes szent mise és szent beszéd lesz. Kedvezőtlen időben a körmenet elmarad s a kapuczinus atyák templomában lesz megtartva az egész istentisztelet.

* **Miniszteri biztos.** A kultuszminiszter a nagyváradi közép kereskedelmi iskolánál ez évben megtartandó érettségi vizsgálatokhoz miniszteri biztosul dr. **Sarkadi Lajos** kamarai titkárt nevezte ki.

* **Pallay Lajos állapota.** A súlyosan sebesült Pallay Lajos állapotában a javulás állandó. Tegnap délelőtt aggasztó hírek terjedtek ugyan el róla, de szerencsére mindenik hír csak üres hír maradt. A beteg határozottan a gyógyulás útján van. Tegnap már evetát egy kis levest és pecsenyét. A tüdőgyulladás helyi jellegű maradt, csupán a seb körül van meg s nem terjed. Hőmérsék 37.5°. Orvosai, dr. **Papp Oszkár** törzsorvos, dr. **Fráter Imre** és dr. **Berkovits Miklós** mindennap meglátogatják s állapotával egészen meg vannak elégedve.

* **A régi városháza felépítése.** Nem régen egyik előkelő városatyja mondotta, hogyha valaki rongyos, rozoga épületet lát Nagyváradon, az bizonyosan a város tulajdona. De ezek között a sok rongyos városi épület között is a legrongyosabb a régi városháza épülete, a Széchenyi-szállodával szemben. Hogy ez a rozoga, disztelen ház elkerüljön a város legélénkebb utcájáról, igen életre való eszmét vetett fel tegnap a nyugdíjbizottság ülésén **Hegedűs Géza** főpénztárnok. Indítványozta, hogy a város törvényhatóságától kérje el a nyugdíjbizottság a régi városháza épületét és telkét s helyére a nyugdíjalapból két emeletes modern bérházat építtessen. A bizottság tagjai elvben helyeselték az eszmét. Azonban csak az esetben, ha biztosítékot talál a bizottság arra nézve, hogy úgy a beépített összegek mint a telek értékének megfelelő kamatjövedelem a bérházból biztosíttassék. Erre nézve költségvetést és tervezetet készít a mérnöki hivatal.

* **Az Otthon bemutatása és megnyitása.** A nagyváradi tisztviselők szép jövőjének ígérkező egyesülete, az Otthon holnap, csütörtökön fog a tagok családjai számára is megnyitni. Ma délelőtt 11 órákor az elnökség a sajtó képviselőinek mutatja be a helyiségeket, mely alkalommal egyuttal villásreggeli is lesz. A tagok kéretnek, sziveskedjenek ez alkalommal megjelenni. Az ünnepélyes megnyitás holnap, csütörtökön d. u. 4 órákor történik, a mikor is az Otthon tagjai családjaikkal együtt fognak megjelenni.

* **Hunyad megye új főispánja.** O Felsége a belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnöke előterjesztésére Hunyad vármegye főispánjává **Barcsay Kálmán** országgyűlési képviselőt nevezte ki.

* **A községi iskolák államosítása.** Nagyvárad városa tetemes összeget áldoz a közoktatásra. Még az elmúlt év márcziusában kérte a város, hogy engedje el a miniszter annak az évi 8000 koronának a fizetését, amit a város ad az államnak hozzájárulásként a főreáliskola fenntartásához. A kultuszminiszter

azonban hallani sem akar erről, hanem arra nézve biztosítást nyújtott, hogy a nagyvárad községi iskolák államosítása keresztülvihető volna. A törvényhatóság határozatához képest dr. *Istvánffy* István aljegyző terjedelmes memorandumot készített, amely részletesen kimutatja, hogy az utóbbi 10 évben mily óriási áldozatot hozott a város a közoktatás fejlesztésére. Az 1890. évben Nagyvárad városa 107,931 koronát adott ki iskolai célokra, míg az 1902. évben már 253,569 koronát adott e czímen ki, tehát 145,638 koronával föbbet, mint 12 évvel előbb. A város bevétele pedig beiratások stb. czímen 1890-ben 54,335 korona, 1902-ben 103,351 korona volt; tehát évenként 150.218 koronát adott ki a város a saját pénztárából az iskolákra. Ha ez a teher az eddigi arányban növekszik, a várost anyagi romlásba viszi. Javasolja a memorandum, hogy elvileg mondja ki a város törvényhatósága, miszerint a községi iskolák államosítását elfogadja s erre nézve a tárgyalásokat megindítja a közoktatásügyi miniszterrel. Nem hisszük azonban, hogy a közgyűlés ebbe bele menne. Nem is ajánljuk, mert a város terhe nem fog kevesbedni egy fillérrel sem, ellenben elveszti a város iskoláira minden befolyását.

* **Uj magyar nemesek.** O felsége *Schlageter* Gyula nyugalmazott árvaszéki elnöknek és törvényes utódainak, a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet soponyai előnévvel és *Weronszky* Ferenc eszéki ügyvédnek és törvényes utódainak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város tisztii nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen *Bordé* Ferenc főjegyző elnökölt s dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Géza, Dús László, dr. Döry Ferencz, Szűts Géza tb. főszámvevő, Hegedűs Géza, Lovas Zsigmond tb. főmérnök és dr. *Istvánffy* István jegyző vettek részt. A nyugdíjbizottság, orvosi vélemény alapján *Mastyák* János hidvám kezelőt és *Kohn* Sámuel hidvám ellenőrt, valamint *Furkó* Sándor rendőrt nyugdíjazta. Elhatározták továbbá, hogy a nyugdíjalap tulajdonában levő 46,000 korona értékű regale kötvényt kicserélik az ugyanolyan névértékű, de továbbra is 4 és fél százalékos kamatozó Takarékpénztár-Egyesület zálogleveleivel, amelyek a miniszter által óvadékképeseknek mondattak ki s így kellő biztosítékul szolgálnak. Végül elvben elfogadták, hogy a nyugdíjalapból jövedelmező bérházat építtessen a város.

* **Gazdasági kurzus néptanítóknak.** Darányi földmívelésügyi miniszter, mint minden évben, ugy ez évben is alkalmat nyújt a gazdasági ismétlő iskolai tanítóknak, hogy az iskolai szünetekben magukat gazdasági kiképezzék, így az adai, algyógyi, csákvári, csabai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karczagi, komáromi, kecskeméti, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szabadkai, szentimrei, breznóbányai, pápai gazdasági iskolákban összesen háromszázhusz tanító vétetik föl. A kurzus július 15-én kezdődik s egy hónapig tart. A kurzusra felvett tanítók száz korona átlagot kapnak utiköltség és ellátásra. Kérvények május 15-ig az illetékes tanfelügyelő utján adandók be.

* **A delegációnális szertartások.** A magyar országgyűlés által a közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság fogadtatása alkalmából a következő szertartás adatott ki: A fogadtatásra kitűzött órában az országos bizottság tagjai a királyi várak nagytermének (felső négyesség) fehér termében jelennek meg, amire az udvarnagytól a kihallgatási terembe

vezetnek és a trón előtt félkörben foglalnak állást. Ugyanott a közös miniszterek, továbbá a magyar királyi miniszterelnök, valamint a magyar királyi főkamarmester és O Felsége főhadsegéde már előbb megjelentek. Erre a magyar királyi főkamarmester O császári és apostoli királyi Felségének jelentést tesz. O Felsége a kihallgatási terembe lépven, a trónszék előtti emelvényen állapodik meg. A magyar királyi főkamarmester és O Felsége főhadsegéde a trón mellett a rendes helyeken, a közös miniszterek és a magyar királyi miniszterelnök az emelvénytől balra foglalnak állást. Az udvarnagytól a szolgálatban levő szárnysegéd a kihallgatási terem ajtajánál maradnak. Az országos bizottság elnöke most O császári és apostoli királyi Felségéhez beszédet intéz, melyre O Felsége válaszóla méltóztatik. O Felsége az országos bizottság egyes tagjainak a magyar királyi miniszterelnök által történt bemutatása után a belső termekbe visszavonulni méltóztatik. Oltózik: A hadsereghez tartozó urak díszben, szolgálati jelvény nélkül, a többi urak pedig nemzeti díszöltönyben avagy frakkban. A nagykeresetek szalagjai nem viselendők.

* **Ongyilkosságok a megyében.** B harvármegye Udvari községében a napokban két öngyilkosság történt. Rékási Károly gyógyíthatatlan szembaja miatt felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. — Ozv. Czvek Józsefné ugyanottani lakos pedig a kutba ugrott. Csak másnap reggel vették észre s a holttestét húzták ki.

* **Joghallgatók a párbaj ellen.** A napokban lefolyt tragikus végű párbaj akcióra indította a nagyvárad kir. kath. jogakadémia ifjuságát és a mozgalom vezetője *Moyzes* Emil elnöklete alatt gyűlést is tartottak hétfőn és kedden délelőt 10 órakor a jogakadémia 1-ső számú tantermében. Össze jöttek mindkét ízben és pedig teljes számban, hogy megvitasák azt a nehéz kérdést, miképpen lehetne állást foglalni a párbaj mánia terjedése ellen. Végül tegnap abban állapodtak meg, hogy e kérdést e hó 18—19-én tartandó kassai diákkongresszus elé terjesztik a jogakadémia küldöttei. Egyes vitás mellékkérdések felett igen élénk eszmecsere folyt, az érvekből összeszóialkozás kerekedett s a párbajellenes gyűlés után éppen tizenkét fiatal ember vonult félre megbeszélni — három párbajjal végzendő affért.

* **A Szeged-nagyvárad ut kiépítése.** Csongrád vármegye kiépíteti a szeged-nagyvárad törvényhatósági utat. Az építésre a napokban tartották meg a gyűlést Szentesen. A legelőcsőbb ajánlatot Tauszig Dávid vállalkozó adta be, 18.5% árleengedéssel, akinek kiisadták az építkezést. A költségek 147 ezer koronára ruznak.

* **A nagy hadgyakorlat.** Az idei nagy hadgyakorlatokról folyton hamis híreket hoznak forgalomba mind a gyakorlatok színhelyére, mind az azokban résztvevő csapattekre, valamint a gyakorlatok idejére nézve. Megbízható értesülésünk szerint a gyakorlatok színhelyét és idejét s azt, hogy a gyakorlatokban mely csapattek vesznek részt, már régen véglegesen megállapították. A gyakorlatok nyugati Magyarországon, a Morva és a Kis-Kárpátok közti területen szeptember második harmadában lesznek, még pedig kisebb hadseregyakorlatok jellegével, mert köztől több hadtest vesz bennünk részt: a bécsi 2. hadtest, a pozsonyi 5. hadtest és egy harmadik, más területi parancsnokságok egyes csapataiból alakítandó kombinált hadtest. O felsége, a mint már említettük, e gyakorlatok vezetésével együtt Sasváron, Szeicz mellett száll meg.

* **A kiskereskedők és a dohányelárusítás.** A szegedi kiskereskedők országos mozgalmat indítottak azzal a törekvéssel, hogy vasárnap délutánokon a kereskedők, sem pedig a tőzsdések ne köteleztessenek a dohány árusítására. A szegedi kiskereskedők egyesülete a kereskedők kívánságát memorandumba is szedte és felterjesztette azt a pénzügyminiszterhez, egyben pártolás czéljából megküldötte az összes keresk. és iparkamaráknak, valamint a testületeknek. A keresk. és iparkamarák egyike-másika már tárgyalja is a szegedi kiskereskedők kérvényét. A brassói kereskedelmi és iparkamara a debreczeni kamarának a dohánytőzsdék vasárnapi munkaszünetére vonatkozó felterjesztésére nézve oda fog nyilatkozni, hogy ezen tizleteknél a munkaszünet kezdete déli 12 órára állapíttassék meg, mely időtől fogva az egész délutánra és estére is kiterjedne a szünetelés. Ugyanígy nyilatkozik az aradi kamara is, a miskolci kamara pedig a dohánytőzsdések vasárnapi munkaszünetét déli 1 órától kívánja megállapíttatni. A *nagyvárad* kamara elhatározta, hogy olyan értelemben ír fel a miniszterhez, hogy csak a tisztán dohánytőzsdével foglalkozókra legyen kötelező a vasárnapi elárusítás.

* **Egy színész nő halála.** C etényi Juliska, a Magyar Színház volt tagja, a ki nagyvárad leány volt, tegnapelőtt Milanóban meghalt. Az elhunyt művész nő úgy pályatársai, mint a közönség körében nagy rokonszenvenek örvendett amelyet kedves egyénisége s igazi tehetsége szerzett meg neki. Utóbbi időben egyre betegeskedett, most pedig olasz földön, ahol enyhülést keresett, megváltotta szenvedésétől a halál.

* **Befizetések.** A Polgári takaré- és segélyszövetkezet 6-ik évtársulatának befizetései ünnepe miatt holnap, azaz csütörtökön délelőt 9—11-ig teljesítendők.

TANUGY.

Az ujjvárosi fiiskola értekezlete.

Az ujjvárosi fiiskola tantestülete tegnap d. u. *Vaday* József cs. igazgató elnöklete alatt gyűlést tartott.

Jelen voltak:

Hegyesi Karolin, Makay Katalin, Oó Dezsóné, Raffay Mihályné, Biró János, Bodnár János és Klein Abrahám.

A gyűlés fontosabb tárgyai a következők voltak:

A gyermekeket f. hó 9-én d. u. 2 és 3 óra között fogják elvezetni a 48-as ereklyemuzeumba, mindnyájan személyes felügyelet mellett.

Igen fontos és nagy horderejű tárgy volt:

az államosítás.

Vita tétel. Bevezette az igazgató *Vaday* József. A tétel főbb pontjait a következőkben csoportosította:

Iskoláink államosítását különösbbe indokolják a következő paedagogiai szempontok: 1. Maga a tanítás és nevelés érdeke, ha azt magasabb nemzeti és országos szempontból vesszük. A magyar nemzeti nevelés érdekében áll ugyanis, hogy a tanítás anyaga és menete az egész országban egységes legyen, de ezen egységet addig el nem érhetjük, sőt egészen meg sem közelíthetjük, míg az iskolák az egész vonalon államiak nem lesznek.

2. A nemzeti oktatásban és nevelésben egyöntetűen fokozódó eredményt csakis egységes módokkal és egységes eszközökkel érhetünk el. Az egységes módszer részben a tanítóképzéstől, részben az egyöntetű állami szakfelügyelettől függ; a taneszközök, tan- és vezérkönyvek egyöntetűsége szintén az állami szervezetbe való beilleszkedéstől függ s a tanügyi körök mindenfelé tisztában vannak azzal, hogy még ha egyben másban különb

lehet is a nem állami iskola berendezkedése ott, a hol arra nagy áldozatokat hoznak, de egészben véve sem a tanítás belértékét, sem annak összhangját s az állami tanintézetekével egyenlő színvonalát és külső tekintélyét *állandóan* meg nem tarthatja.

3. Nem kevésbé fontosak a szülők és a családi nevelés érdekei is. Elvitathatlan ugyanis, hogy minél kevésbé vannak igénybe véve a polgárok az iskolák fenntartása körül, annál több anyagi áldozatot hozhatnak gyermekeik családi nevelése érdekében. Ha tehát városunk polgársága az iskolafenntartási költségeknek ezután még rohamosabban fokozó terheitől felszabadul: ettől a családi nevelés és a gyermekek gondozásának javulását méltán várhatjuk.

4. Végül nem hallgathatjuk el azt a körülményt sem, hogy az államosítás a tanszemélyzetnek csakis előnyöket hozhat ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben s ezen erkölcsi és anyagi előnyök visszaháramlanak az iskolára, a nevelésre, tehát városunk javára. Ugyanis:

Erkölcsei tekintetben úgy egymás közt, mint az ország többi tanítóival (s tanszékével szemben magasabb színvonalra emel minden egyes tanítót az a körülmény, hogy az állam nem kénytelen megtérni egy ilyen nagy városban gyöngébb tanerőt, hanem elhelyeztetni azt olyan helyre, a hol gyöngeségei nem oly feltűnőek és nem oly károsak, — míg ellenben a város ilyen esetekben nem tud mit tenni a maga emberével, hanem túrni kénytelen azt a nyugdíjképeség eljöttéig s így nemcsak egy balul sikerült választásnak, hanem esetleg előfordulható egyéni gyöngének is a város, a közönség, a tanügy és tanszék tekintélye adja meg az árát.

Anyagi tekintetben az államosítás egyes apró kedvezményeken kívül *rangfokok szerinti* előléptetést biztosít a tanítók részére a város megterhelése nélkül, de ezen anyagi előny is városunk népművelésügyére háramlik, mert a tanerőknek nem kell meddő küzdelmet folytatniok anyagi existenciájuk emelése érdekében, hanem minden lelkesedésüket, minden eszméjüket és erejüket a közoktatás érdekeinek szentelhetik.

Elsőnek hozzászóltott *Bodnár* János. Az államosítás igen fontos kérdéséről meg van a maga véleménye, de véleményt szabadon nyilvánítani Nagyváradon kis embernek nem tanácsos. Utal ezért a nagyvárad községi iskolásként a nyár folyamán e tárgyban tartott, rendkívüli közgyűlésére, a melyen az elhangzott és tekintélyes egyének részéről elhangzott pro és contra vélemények mindenesetre nagy mértékben döntő befolyást fognak majd gyakorolni az iskolák államosítására vagy nem államosítására; e vélemények sorából azonban hiányoztak ezek az elhangzott és pedagógiai szempontból fölülte fontos vélemények, amelyek azonban csak akkor világítják meg teljesen a kérdést, ha az árnyoldalát feltárja a tanszék. Indítványozza, hogy az igazgató előterjesztését ily módon kiegészítve juttassák a tek. községi iskolaszék plénuma elé, a mely ha az elbírálásra érdemesnek tartja majd tárgyalás alá veszi, ha nem tartja elteszi az irattárba!

Biczó János ellenzi a kérdés nyilvánosságra hozatalát; az államosításnak személyes tapasztalatok útján több hátrányáról szerzett értesülést; így a felszerelés és az iskolák berendezése sokkal több kívánni valót hagy fenn az állami iskolákban, mint pl a községi iskolákban; meg nem egyszer azt is látta, hogy egy igen tekintélyes tanítót személyes érdekekből s a tanügy nagy hátrányára messze elhelyeztek, úgy hogy az illető kényszerült eladni házáát, földjét stb. A tanszék ne szóljon semmit, ha megkérdezi, akkor feleljen, mert a kérdés nélkül való beleszólás tavaly is hátrányosan ütött ki.

Bodnár János nem osztja a *Biczó* néze-

tét, a tanító van olyan ember, hogy kell véleményének lenni még akkor is, ha nem kérdezik. Meg van győződve, ha még kétszer megmondja a testület véleményét, harmadszor már ki fogják kérni azt, mert belátják, hogy hasznát veszik annak.

A tanszék ezek után az előadói javaslatot a *Bodnár* és *Eiró* ajánlotta pótlásokkal elfogadta és felhatalmazta az igazgatót, hogy — ha bármely oldalról megkérdeznék a csoportot e tárgyban, az ily módon kiegészített javaslatot, mint a tanszék véleményét az illető hatóságok szíves rendelkezésére bocsássa át.

Végül elhatározták, hogy az újavárosi új iskola megnyitó ünnepélyének előkészítése céljából a június havi értekezletre a leányiskola tagjait is meghívják s végül egy szülői értekezlet előkészítésére kérték fel az igazgató-ságot.

MULATSÁG

Jogászmajális. A jogászmajálásra a következő meghívót küldték szét:

A nagyvárad kir. kath. Jogakadémia polgársága 1902. évi május hó 17-én, a Szent László (Püspök) fürdőben a jogakadémia hallgatóit segélyező egyesület javára *Zárthorú Majális* rendez. Belépti díj személyenkint 2 kor. Tánc kezdete 7 órakor. A hölgyek kéretnek egyszerű ruhában megjelenni. Jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók: a Központi bazárban, *Fábr* testvérek üzletében és este a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogadjunk és hírlapilag nyugtázzunk.

Rendező bizottság: *Bodó* László, *Böszörményi* Béla, *Cserey* Géza, *Czuczor* Vilmos, *Dayka* Endre, *Fábr* Albert, *Frank* Géza, *Frankó* József, *Géczy* Imre, *Hadházy* Kálmán, *Harmathy* Károly, *Juricskay* Barna, *Kádár* Antal, *Kolthay* Kornél, *Kránczy* Kálmán, *Krüger* Jenő, *K. Nagy* Marcell, *Papp* Romulus, *Persz* Ferencz, *Podhraczy* Ferencz, *Popovits* György, *Rozsly* István, *Rigó* László, *Rigó* Zoltán, *Soós* Zoltán, *Szolesányi* Béla, ifj. *Szunyogh* Péter, *Ujfalussy* Sándor, ifj. *Vargha* Akos.

A realisták majálisa. A nagyvárad m. kir. állami főreáliskola ifjusága folyó hó 28-án, szerdán, a Szt. László (Püspök)-gyógyfürdőben hangversenyyel egybekötött *majális* rendez. A hangverseny kezdete 6, a tánc kezdete 7 órakor.

A majális műsora a következő:

1. Mozart V. Trio. Előadják: hegedűn *Nagy* F. IV. o. t., gordonkán *Moess* K. VII. o. t., zongorán *Bleyer* J. VII. o. t.
2. Eji látogatás. Melodráma *Káldy* Gyulától. Szavalja *Hartstein* A. VII. o. t.
3. Az inggomb. Monolog *Thewrewk* Károlytól. Előadja *Fischer* E. VII. o. t.
4. Magyar Rhapsodia. Székely Imrétől. Előadja zongorán *Bleyer* Imre VII. o. t.
5. Tavasz ünnep. Alkalmi költemény. Irta: *Haraszty* Lajos. Szavalja *Várad* (Weisz) Jenő VII. o. t.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Kurucz Feja Dávid.

Csütörtök (d. u.: A. ember tragédiája.
(este: San-Toy.

K. Hegyesi Mari búcsuja. *K. Hegyesi* Mari asszony, a Nemzeti színház kiváló művésznője, e szezonban a Szigligeti-színháznak állandó vendége, a napokban fog búcsuzni a nagyvárad közönségtől. *Idegen nő* ben s *Denise*-ben, lejjesebb szerepeiben vesz búcsút a nagyvárad közönségtől az illusztris művésznő.

Kurucz Feja Dávid.

A kuruczok egyszerre népszerűkké váltak. *Endrődi* Sándor kurucz nótái után jött *Herczeg* Ferencz *Ocskay* brigadérosa, a líra után következett a dráma. *Endrődi* versei megkedveltették a közönséggel a kuruczokat, *Herczeg* kuruczai pedig egyenesen hódító hadjáratot vittek a kurucz zászló alatt.

A fényes pálya elérte emelkedésének tetőpontját, most már ideje volt süllyedni.

A süllyedésnek első jele volt, hogy a kurucz brigád népszerűsítési czélokra kívánták felhasználni. Ebből persze semmi sem lett. Az egyetemi ifjak azontul is billiárdozni jártak a kávéházba s nem fújtak tárogatót a *Gellért*-hegyen lobogó őrtűzek mellett. Ezzel már elkezdtek a kurucz név népszerűségét s *Apponyi* Albert erős szava kellett hozzá, hogy a csorba kiköszörültessék. Az irodalomban azonban érintetlenül megmaradt a kurucz dicsőség. A hanyatlásnak első jele *Kurucz Feja Dávid*.

Tagadhatatlanul tehetség műve ez a dráma, hanem kezdő tehetségé. Egy-egy jelenet szépen van kidolgozva, költőileg megírva, hanem az összefüggést, a logikai egymásutánt (pedig ez próbálja meg a drámairót!) nehéz benne föllelni. Nem ment a terjengősségtől sem s a mi legnagyobb baj: igen sokszor emlékeztet *Herczegre* és *Jókaira*, a kisebbeket nem is említve. Még a befejezése is *Ocskay* méla akkordjának utánzata, persze teljesen indok és eredetiség nélkül.

Hibás már a cím. Nem *Feja Dávid* a főszemély, hanem *Tábori Orzse*; erről a gyűlöletes nevű némberről azonban nem lévén ajánlatos darabot elkeresztelni, címül odaültette a szerző *Feja Dávid* főbíró uramat, a ki hős vértanu, de nem vértanu hős, a minek szánya volt. Ingatag, gyenge ember, csak a halállal szemben erős. Vele szemben *Tábori Orzse* férfiasan erős, de asszonyilag következtelen s így lesz jelleme érdekes, de nem igaz. A mondva csinált gyenge hős és következtelen igazi hős körül fordul meg a darab cselekvénye, mely voltaképp igen vékony. *Karaffa* Kassát ostromolja s *Tábori Orzse*, igazi nevén *Ráskainé*, *Karaffa* kedvese beoson a városba azzal a szándékkal, hogy Kassát a németek kezére játassa. *Feja Dávid*, a főbíró szerelmes lesz belé s vállon csokolja, *Orzse* pedig a szerelmeskedés alatt galambpostával ad hirt a várbeli állapotokról. A hir nyomán a német betör a városba, ekkor *Feja Dávid* mámore is szétfoszlik s *Orzsét* megbélyegezteti. *Tábori Orzse* ettől a megbélyegzéstől egyszerre beleszeret a főbíróba, a kit később *Karaffa* fogságából ki akar menteni. *Feja* nem fogadja el a kegyelmet, halálra megy, *Orzsét* pedig egy magyar leszurja.

Ebből csinált a szerző négy felvonást; persze, hogy sok benne a fölösleges toldozás, többek közt három zsolttárt is elénekelnek, szerencsétlenül éppen felvonások végén s tönkre lapítják a hatást. Mert hatás, az volna; hiszen a kuruczvirtus emlegetése akkor is gyújt, ha olyan hallatlan félekezeti elfogultsággal páczolják be, mint *Fényes Samu* katolikust vacsorázó darabja. A hazafiasság okozta hatást azonban ez elfogultságon kívül erősen rontja az, hogy a jellemek elmosódottak, a szinszerűséggel keveset gondol a szerző, az emberek ok nélkül jönnek-mennek, a mese szélfolyós, terjengővé lesz s a kibontakozást, a legokosabb dolgot egy bolond végzi el, a kiról azt sem tudni, honnan pottyant le? Ezzel szemben a II. felvonás szerelmi jelenete mély

ember-, főleg asszonyismeret árul el. Örse jellemében van sok költői feldolgozásra méltó vonás, van az egészben néhány kedves epizód (a galamb-jelenet), sikerült általában a II felvonás és szép az egész darabnak a nyelvezete, bár ez sem teljesen következetes.

Sok lévén a hiba, nem csoda, ha a közönség hűvösen fogadta a darabot; bár ehhez a szereplők is hozzájárultak. *Szarvasi* nem tudott föléje emelkedni Fényes gondolatának; nem csinált Fejából jellemet, csak egy derék, szürke, kálomista családapát. Irigylendő flegmával volt szerelmes is. Az utolsó felvonásban, a kemény, nyakas vértanu szerepében elemébe jutott s értékes alakítást mutatott be. Teljesen értéktelen, kopott, unalmas vénasszonyt csinált *Somogyiné* a Fejáné szép szerepéből. Hogy a Feja-családnál maradjunk, ügyes volt *Novák* Irén (Böske) és E. *Kovács* Mariska.

A darab központja azonban *László* Irén (Tábori Örse) volt. Határozottan halad. Most ugyan a pihegés helyett sok *líhegést* alkalmazott, de erről is le fog szokni s érvényre fog jutni az, a mit tegnap is ragyogtatott, kellemes organuma, szerepének intelligens felfogása és teljes, kitűnő kidolgozása. Tegnap ezekért volt állandó ünneplések tárgya. Vele egyenlő értékes alakítás csak egy volt: *Bognár* (Esze Tamás) rövid mondókája az első felvonásban.

Kisebb szerepekben tetszettek Tóth Elek, Kovács Lajos, Peterdy, Krasznay, Bérczi.

Közönség igen közepes számban.

Dr. K. A.

Kurucz Feja Dávid. *Kurucz Feja Dávid*-ot, melynél az »Ocskay brigádros«-on kívül nem aratott mostanában magyar darab nagyobb sikert, ma este másodszor adják elő a Szigligeti-színházban. A nagyszerű dráma szereposztása a tegnapi.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 214.

Pótbérlet 17.

Ma, szerdán, 1902. május 7-én

Kurucz Feja Dávid.

Dráma.

S Z E M E L Y E K:

Feja Dávid, Kassa főbírája	—	Szarvasi Sándor
Fejáné, az édesanyja	—	Somogyiné
Judit, Feja felesége	—	E. Kovács M.
Böske, a huga, árva	—	H. Novák Irén
Gábor, lantos	—	Tóth Elek
Ráskainé	—	László Irén
Petneházi Dávid	—	Kovács Lajos
Esze Tamás, szegény legény	—	Bognár János
Karaffa Antonio főgenerális	—	Peterdy S.

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, május 8-án

délután 3 órakor, fél helyárral

Az ember tragédiája.

Drámai költemény.

este 7 és fél órakor, rendes helyárral

S A N T O Y.

Operette.

TAVIRATOK.

Koronatanács.

Budapest, május 6. (Saj. tud. táv.) Ma délután 6 Felsége elnöklésével koronatanács volt. A közös költségvetésbe *Szell* és *Körber* miniszterelnökök újból felvették a vámtarifa kiegyezési tárgyalásokat.

Zátonyra került yacht.

Athén, május 5. Az Amfitrité nevű királyi yacht a királyi családdal szerdán Khartisz mellett az Euriposzban, a hol nagyon erős hullámverés van, zátonyra jutott. A yacht kiszabadításán több gőzös dolgozik. A yacht Khartisz felé tartott, mert a király ott akarta megülni nevenapját. (M. T. I.)

A delegáció megalakulása.

Budapest, május 6. (Saj. tud. táv.) Ma megalakult mindkét delegáció. *Baerenrenther* az osztrákok elnöke beköszöntőjében rámutat a közös hadügyminisztériumi reformok megvalósítására s kijelenti, hogy e tekintetben, mindannyian nagy érdeklődéssel várják a közös kormány előterjesztését. Nem rosszabbak ugyan a béke kilátások, de nézele szerint csakis fegyverezett, harczképes államnak van sulya.

Alelnök *Szapáry* Gyula lett. Megállapították a bizottságokat is.

A közös költségvetés 2 millió korona szükséglettel többet tüntet fel az előző évihez képest.

A mult évben 85 millió korona volt hozzájárulásunk, az idei pedig 2.039.295 koronával több. Ezzel szemben Ausztria 166 millió koronát fizet.

Ezen kívül a közös hadügyminiszter 38 millió koronát kér hadi felszerelések, tábori taraczkok és új hegyi ágyuk beszerzésére.

Incidens, mely szerencsekivánattal végződik.

Szófia, május 5. Az az incidens, a mely Ferdinánd fejedelemnek a szobranjába menetelekor történt, és könnyen komoly következményeket vonhatott volna maga után, alkalmat adott arra, hogy az egész város élénk rokonszenvének adjon kifejezést a fejedelem iránt. A kamara a miniszterelnök indítványára egyhangulag megbizta az elnökséget, hogy a fejedelemnek átadja a kamara szerencsekivánatait. (M. T. I.)

»Körbertől nem akarok megválni.«

Budapest, május, 6. (Saj. tud. táv.) Bécsben érdekes dologról beszélnek a politikusok, mely még *Horánszky* kinevezésekor történt, a mely azonban még ma is szilárdá teszi *Körber* posztóját. A kinevezés alkalmával magán kihallgatáson fogadta ő Felsége néhai *Horánszky* Nándort. Ez alkalommal *Horánszky* biztosította ő felségét, hogy mindent el fog követni a kiegyezés létrejövele érdekében. Előre jelezte azonban, hogy megtörténhetik, miszerint kollíziók lehetnek az osztrák kormánygyal.

Erre ő Felsége így szólt: »Nagyon jól tudom, de ki kell jelentenem, hogy

Körbertől semmi körülmények között sem fogok megválni.

A szobranye megnyitása.

Szófia, május 5. A szobranye rendkívüli ülészakát ma nyitotta meg Ferdinánd fejedelem ünnepies trónbeszéddel. A trónbeszéd első sorban konstatálja, hogy a választások a polgárság élénk részvétele mellett is a legteljesebb rendben folytak le. Azután több rendszabályt jelent be, amelyekkel a kormány az országpénzügyi bajain segíteni akar és végül kiemeli, hogy a kormány igyekezni fog az országnak Oroszországgal és a többi hatalmassággal, de különösen a szomszéd államokkal való jó viszonyát meg erősíteni. A trónbeszédet a szobranye nagy tetszéssel fogadta. Azután megválasztották az elnököt. A választásból Cankov került ki győztesen 99 szavazattal. 69 szavazólap üres volt, hat pedig megoszlott más jelöltek között. (M. T. I.)

Vilma királynő állapota.

Loo, május 6. Este Roesnigh és Pot orvosok időztek a királynő betegágyánál. A külső jelek arra vallanak, hogy a királynő állapotában, a melyről az orvosok délután nyugodtabban és több bizalommal nyilatkoztak, nem állott be változás. (M. T. I.)

Diaktüntetések Porto Dianában.

Madrid, május 5. Portugáliából érkező jelentések szerint Porto Dianában diaktüntetések voltak. A rendőrség szét verte a tüntetőket. Az oporiói prefektus megtiltotta egy tegnapra összehívott népgyűlés megtartását. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

A tengerészeti szerződés.

Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. 18.

— Tudja, Holmes ur, valósággal hinni kezdem, hogy valami veszedelmes összeesküvésnek vagyok az áldozata. Nem elég, hogy elvették a becsületeimet, most már az életemre is törnek.

— Ugyan?! — kiáltott fel Holmes.

— Hihetetlenül hangzik; tudtommal egyetlen ellenségem sincs ezen a világon. De a mai éjszaka tapasztalataim után valóban csak összeesküvésre gondolok.

— Kérem, mondjon el mindent.

— Éppen azt akarom, de előbb meg kell jegyeznem, hogy ez volt az első éjjel, melyen nem volt mellettem az ápolónő. Anyira jobban voltam, hogy azt hittem, nincs rá többé szükségem; az éjjeli lámpát azonban égve hagytam. Ugy reggel két óra felé éppen enyne álomban merültem, midőn győzőesz zavart magb. Fölbredtem és föléltam. Egy darabig mozdulatlanul fekvő hallgatóztam, de ekkor erősebb lett a zaj s az ablak felől éles, érczes csengés hallatszott. Rémtűten ugrottam föl. Világos volt, mit jelent a zörej. A gyengébb hangok valami szerszámtól eredtek, melyet az ablakszárnyak közé szoritottak s vele a retesz felretolták. Láttam és hallottam a retesz emelkedését.

Most mintegy tíz percig minden csöndes maradt, mintha a küéálló lesné, fölbresztett-e engem a zörej. Aztán halk nyikorgást hallottam: valaki óvatosan kinyitotta az ablakot. Tovább nem álltam ki az izgatottságot, idegeim már nem oly erősek, mint voltak az előtt. Kiugrottam az ágyból s felrántottam a spalettát. Egy férfi kuporgott az ablak előtt. Csak egy pillanatra láthattam, mert mint a villám tova menekült.

Egész testét köpenyeg fűdte, melynek széles gallérja arczának alsó részét is eltakarta. Csak egyet tudok egészen határozottan, azt, hogy fegyver volt a kezében, valószínűleg hosz-

szu kés, mert határozottan látam a penge villogását, mikor futásnak eredt.

— Hisz ez roppant érdekes! — szölt Holmes. — És mit tett ön azután?

— Ha erősebb lennék, utána ugrottam volna a nyitott ablakon át. Így be kellett érnem azzal, hogy a csengetyűhöz rohantam és fölcsegetttem álmából az egész házat. Ez persze eltartott jó darabig, mert a csengetyű a konyhába szölt, a szolgálak pedig az emeleten laktak. Segítségért kiabáltam s ekkor végre a szobámba jött József, ki aztán a többi is felköltötte. József és a lovászlegény lábnymokat találtak az ablak alatti virággyúban, de gyepen a nyomot nem lehetett követni mert az utóbbi időben nagyon száraz volt az időjárás. Az országot felé eső kerítésen azonban találtak egy helyet, mely olyan, mintha átmészta volna rajta: az egyik kiálló lécz le van törve. A községi rendőrségnek nem tettünk jelentést; jobbnak véltük előbb az ön tanácsát meghallgatni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. május hó 6-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 17.20—16.60. Kétszeres buza 13.40—12.60. Rozs 13.20—12.60. Arpa 11.60—10.60. Zab 13.80—13.—. Tengeri: 9.40—9.—. Porsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 15.—. Köleskása 23.50. Burgonya 6.—. 100 kiló lángliszt 29.—. zsemlyeliszt 28.60. fehérkenyér liszt 27.60. barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 5.60. szalma 1.20 Szalonna 104.—, 6 kiló zsúp-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükfka 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —82, Lámpaalaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 180. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú. —48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 40.—, mész 1.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 25.—. köles —. repeze —.—, dió 30.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalona 1.20, sertéshus 1.04, juh-hus 64, veres hagyma 20, fog hagyma 64, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kóolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1902. évi május hó 6-ról. Tiszta buza körülbelül 220 hltr, kétszeres buza 40 hltr, rozs 60 hltr, arpa 130 hkl, zab 140 hltr, tengeri 250 hltr, burgonya 380, hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 140, sovány 180, süldő 680, malacz 350, hizott marha 31, jármos ökör 400, fejős tehén 285, borju 315, bivaly 10, juh és kecske 180, ló 438.

Marhaártáblázat 1902. május hó 6-ról. Egy pár első rendű jármos ökör 610—700, egy pár másodrendű jármos ökör 520—600, egy pár harmadrendű jármos ökör 260—500, 1 drb fejős tehén 110—240, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—280, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—182, 1 drb. veres borju 18—50, 1 drb. fél éves borju 38—60, 1 drb egy éves borju 46—74, két éves borju 70—178, 1 drb hizott sertés 86—92, 1 pár fél éves 30—36, 1 pár egy éves sertés 46—68, 1 pár két éves sertés 74—120, 1 dro igás ló 160—240, 1 pár ökröbör 40—50, 1 pár tehénbör 26—34, 1 pár bojubör 10—22, 1 pár lóbör 10—20.

Uj-bor és Tengeri

Tözege jelölése.

— a »Tözege» árjegyének távirata. —

Határige.

	Budapest, május 6.
Buza októberi	8.01
Buza áprilisa	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53

Zab ápr. — — — — — 6.
Káposzta, repeze, aug. — — — — — 96

Értéktőze.

Budapest, május 6.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allarvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgotarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos Árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzeden 1902. május 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.60
Italmérési jog megváltási kötvény	100.65
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	204.—
Tiszszabályozás és szeredi sorsjegyek kölcsön	162.50
Osztrák járdékpapírban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.50
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona járdék	97.40
Osztrák államsorsjegyek	153.50
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbank részvény	685.50
Osztrák hitelintézet részvény	672.—
Párisi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleon-dór)	19.07
Németbirodalmi márika	117.35
London vista	240.42
20 márkás arany	28.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Az 1902. évi V. törvényzikk értelmében

az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti aranykölcsön,

az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsön,

az 1888. évi 4 1/2%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsön,

az 1889. évi 4 1/2%-os magyar államvasuti ezüstkölcsön,

a 4 1/2%-os magyar regale kártalanítási kölcsön-kötvények konvertálása elhatározottat.

Amennyiben fenti kötvények szelvényeivel együtt f. hó 8-ig intézetünknek átadatnak, azok konvertálását 4%-os magyar korona járdék kötvényekre díjmentesen közvetítjük.

Nagyvárad, 1902. május 3.

Nagyvárad Takarékpénztár r. t.

A Nagypiacz-téren

f. hó 12-től fogva csak rövid ideig lesz látható a *norvégiai hulász* és az

óriási czethal

kiállítás.

A czethal a világ legnagyobb emlős állata 21 m. hosszú, 366 cm. magas, 355 sulyu. Kifogták 1900. aug 1-én a Spitzbergák és a Medve-szigetek között. A fogásnál 75.000 kg. sulya volt, a legnagyobb czethal, melyet eddig fogtak.

Külön kiállításban

láthatók: 21 ragadozó és mélylító prae-perált hal, szerszámok a fogáshoz, ugyanint tengeri szigonyok. Magyarazatok mindig tartatnak.

Nyitva naponta reggel 9 órától este 6 óráig.

Megnyílik csütörtökön, május 8-án és tart május 12-ig.

Belépti-díj 40 fillér, gyermekeknek és katonáknak örmesterig 20 fillér. Iskolák és egyetek kedvezményben részesülnek.

Kiváló tisztelettel: **Az igazgatóság.**

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték főelárusítója a Bihar megyei Takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket a X. sorsjáték

I-ső osztályához

eredeti áron.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Bihar megyei Takarékpénztár üzlet-helyiségében Kossuth-utca, 19/20.

Lukács Mór tőzsdéjében Bémer-tér

Rosenblüh Béla

K. Frankl Mari

Steier Jakab

Nagypiacz-tér

Szt. László tér

A nyereményeket azonnal készpénzben fizetjük. 158

Huzás már május hó 22-én.

HOFFER BERTALAN

paplan és matrác különlegességek gyártása

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár-épület).

Milyen csalódás

éri azokat, kik mindent hisznek, azt is, hogy a házilag elkészített paplanokat a kereskedők készítik a saját műhelyükben, pedig az nem igaz, mert csak az én gyári helyiségemben készülnek a valódi, kitudó

PAPLANOK!

Ez a házilag készült, valódi paplan, a többi csak rossz utánzat, a mit a vevő, sajnos, csak a saját kárán tud meg, de már későn.

Ruge paplan . . . 1 frt 60 kr.	Kasmier paplan . . . 2 frt 40 kr.	Gloria paplan . . . 3 frt 25 kr
Jobb . . . 1 > 80 >	Jobb . . . 3 > 60 >	Atlasz v. selyem paplan 6 > — >
Gratiöz, kelengye-paplan, atlasz . . . 10 frt. Valódi gyapju kasmir . . . 10 frt.		

Paplan-átvadás jutányosan elvállaltatik.

Szabóknak különösen ajánlom táblás és méteres vattáimat

Tisztelettel **HOFFER BERTALAN** Fő-utca, (Bazár-épület).

☒
ALKALMI VÉTEL.

Figyelem!

Flegman Ármin áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér, értesíti a n. é. közönséget, hogy tulhalmozott raktára miatt **színes selymeket, napernyőket és selyem blousokat** mélyen reducált árban kiárusít. Mindenki saját érdeke e tényről meggyőződést szerezni. — Minden más raktáron levő cikkek nevezetesen gyönyörű francia batistok, a legújabb fekete és színes ruhakelmék, különlegességek batist-blousok és divatövekben, valamint női fehérnemű, vászon- és asztalneműek ösmert szolid szabott árakban kaphatók.

Hirdetés.

Az 1889. évi 4¹/₂%-os magyar államvasuti aranykölcsön,

az 1876. évi 5%-os magyar keleti vasuti kölcsön,

az 1888. évi 4¹/₂%-os magyar vasuti beruházási elsőbbségi kölcsön,

az 1889. évi 4¹/₂%-os magyar államvasuti ezüst-kölcsön és

a 4¹/₂%-os magyar regale-kártalanítási kölcsön kötvények

a hirdetett prospectus szerint

☒☒☒ 4⁰/₁₀%-os korona-járadék kölcsönre ☒☒☒
☒☒☒ convertáltatnak. ☒☒☒

Ezen konvertálást *díjmentesen* közvetítjük, ha a kicserélendő állampapírok f. hó 8-ig intézetünknek átadatnak. Prospectusok kaphatók.

Nagyvárad, 1902. évi május hó 1-én.

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank.

166.

ELEK JÓZSEF

női- és férfi divat, vászon- és fehérnemű áruháza

Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett ujdonságait női ruha **szövetekben**, a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine, egy színű és fekete színekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek.

Zephyr, Batist mosókelmék, **Nap- és esőernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségű Chiffonok

☛☛ és pamut-vásznak. ☛☛

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kívánatra azonnal küldök.

Fő-üzlet: **HÁASZ MANÓ** női divatáruháza, Nagyvárad. Fiók-üzlet: Amerikai áruház.
Zöldfa-u. elején.

tavaszi ujdonságaimra

Szíves figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

és tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalomra**, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papírkéretért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem szerzhető be olcsóbban, mint 10 forintért.